

Warszawa, 4 listopada 2010 roku

RZECZPOSPOLITA POLSKA

Rzecznik Praw Dziecka

Marek Michalak

ZSS/500/24/2010/JZ

**Pani
Jolanta Fedak
Minister Pracy i Polityki Społecznej**

Szanowna Pani Minister,

została mi nadesłana sprawa dziecka, które na podstawie wyroku sądowego, było uprawnione do świadczeń alimentacyjnych od swojego ojca. Dziecko wychowywała wyłącznie jego matka. Wskutek śmierci ojca w 2010 r. dziecko utraciło świadczenia alimentacyjne. Po złożeniu wniosku o przyznanie zasiłku rodzinnego z dodatkiem z tytułu samotnego wychowywania dziecka, matka dziecka otrzymała decyzję odmowną, gdyż dochód osiągnięty w roku 2008 przez rodzinę tj. matkę i dziecko (rodzice dziecka rozwiedli się), przekroczył kryterium dochodowe, od którego zależy przyznanie zasiłku rodzinnego na podstawie ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2006 r. Nr 139, poz. 992), zwanej dalej u.ś.r. Do dochodu rodziny osiągniętego w 2008 roku zostały zaliczone – zgodnie z art. 3 pkt 1 lit. c tir. 14 u.ś.r. – świadczenia alimentacyjne otrzymywane przez dziecko od ojca.

Powyższy przykład potwierdza, iż obowiązujące unormowanie zawarte w u.ś.r. jest krzywdzące dla dzieci, które utraciły środki utrzymania wskutek śmierci jednego z rodziców. Mimo faktycznego zmniejszenia dochodów rodziny o kwotę alimentów należnych od zmarłego rodzica, fakt ten jest uwzględniany do celów ustalenia prawa do zasiłku rodzinnego dopiero w okresie zasiłkowym następującym po roku kalendarzowym, w którym nastąpiła śmierć osoby zobowiązanej do świadczeń alimentacyjnych powodująca zmniejszenie dochodów rodziny, co wynika z art. 5 ust. 1 w zw. z art. 3 pkt 2 u.ś.r. W powyższej sytuacji czas oczekiwania na ustalenie prawa i wypłatę zasiłku rodzinnego z dodatkiem z tytułu samotnego wychowywania dziecka, gdy dochód rodziny w przeliczeniu na osobę ustalony zgodnie z art. 5 ust. 1 w zw. z art. 3 pkt 2 u.ś.r. przekracza

ustawowe kryterium, wynosi co najmniej 10 miesięcy, ponieważ okres zasiłkowy rozpoczyna się 1 listopada każdego roku (art. 3 pkt 10 u.ś.r.), a prawo do w/w świadczeń rodzinnych jest ustalane na okres zasiłkowy (art. 24 ust. 1 u.ś.r.) i są one wypłacane nie później niż do ostatniego dnia miesiąca, za który przyznane zostało świadczenie rodzinne (art. 26 ust. 1 u.ś.r.). Aby przyspieszyć to postępowanie, wskazane byłoby uznanie przypadku utraty przez dziecko świadczeń alimentacyjnych wskutek śmierci osoby zobowiązanej jako zdarzenie, będące utratą dochodu w rozumieniu art. 3 pkt 23 u.ś.r. Skutkiem tego od dochodu rodziny odejmowano by przeciętną miesięczną kwotę utraconego dochodu z tytułu alimentów, a prawo do zasiłku rodzinnego i dodatku byłoby ustalane od pierwszego pełnego miesiąca następującego po miesiącu, w którym nastąpiła utrata dochodu, co wynika z § 17 ust. 1 i 3 rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 2 czerwca 2005 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o świadczenia rodzinne (Dz. U. Nr 105, poz. 881 ze zm.).

Działając na podstawie art. 10a ust. 1 ustawy z dnia 6 stycznia 2000 r. o Rzeczniku Praw Dziecka (Dz. U. z 2000 r. Nr 6, poz. 69 ze zm.) postuluję podjęcie inicjatywy w celu zmiany treści art. 3 pkt 23 u.ś.r. poprzez uznanie przypadku utraty przez dziecko świadczeń alimentacyjnych wskutek śmierci osoby zobowiązanej jako zdarzenie, będące utratą dochodu.

Analizując powyższe zagadnienie nie można przeoczyć tego, że do dnia 6 lipca 2007 r. obowiązywał art. 3 pkt 23 lit. e u.ś.r., który za utratę dochodu uznawał nieotrzymywanie części albo całości zasądzonych świadczeń alimentacyjnych. Ustawą z dnia 24 maja 2007 r. o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz ustawy o podatku rolnym (Dz. U. Nr 109, poz. 747) art. 3 pkt 23 lit. e u.ś.r. został uchylony. Jako uzasadnienie nowelizacji wskazano, że obowiązywanie tego przepisu powodowało konieczność wielokrotnego wydawania decyzji w przedmiocie ustalenia prawa do świadczeń rodzinnych w ciągu tego samego okresu zasiłkowego – zależnie od skuteczności prowadzonej egzekucji komorniczej świadczeń alimentacyjnych (uzasadnienie projektu ustawy – druk sejmowy nr 1444 Sejmu RP V kadencji). Powyższy zarzut nie będzie odnosił się do postulowanej przeze mnie nowelizacji, bowiem śmierć osoby zobowiązanej do świadczeń alimentacyjnych na rzecz dziecka i związana z tym utrata tych świadczeń jest zdarzeniem jednorazowym i nieodwracalnym, więc powodowałaby potrzebę wydania tylko jednej decyzji administracyjnej.

z wyrazami szacunku
Marek Michałek,

MINISTER
PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ

Jolanta Fedak

Warszawa, dnia 17 listopada 2010 r.

DSR-IV-073-17-1-TW/10

Pan

Marek Michalak

Rzecznik Praw Dziecka

Odpowiadając na wystąpienie znak: ~~DSR-IV-073-17-1-TW/10~~ z dnia 4 listopada 2010 r., w sprawie postulatu zmiany treści art. 3 pkt 23 ustawy o świadczeniach rodzinnych poprzez uznanie przypadku utraty przez dziecko świadczeń alimentacyjnych wskutek śmierci osoby zobowiązanej do alimentacji za zdarzenie będące utratą dochodu, uprzejmie informuję, że podjęte zostaną działania, aby powyższa propozycja zmian została uwzględniona w projekcie ustawy o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. Projekt tej ustawy przesłany został do konsultacji społecznych i wkrótce przekazany zostanie pod obrady Komitetu Stałego Rady Ministrów.